

DECISIÓ DE LA SÍNDICA DE GREUGES REFERENT A LA QUEIXA PRESENTADA EN MATÈRIA D'EDUCACIÓ

TRAMITACIÓ

- El 7 de juny de 2019 una ciutadana va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què manifestava el seu desacord amb el fet que els seus fills bessons de 13 mesos d'edat no havien obtingut plaça a cap escola bressol municipal.
- El 18 de juny de 2019 la síndica de greuges va admetre a tràmit la queixa, ja que reunia els requisits reglamentaris, i va designar l'assessora corresponent perquè instruís l'expedient.
- La comprovació del fet presumptament greujós ha comportat, en síntesi, l'estudi de les circumstàncies concurrents, l'anàlisi de la normativa aplicable i l'observació de si s'havien aplicat els principis de bona Administració per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat. Amb aquesta finalitat, aquesta Sindicatura ha dut a terme les accions següents:
 - El 27 de juny de 2019 l'assessora va iniciar l'anàlisi de la documentació presentada per la persona interessada.
 - El 10 de juliol de 2019 va demanar informe al comissionat d'Educació per tal de conèixer tant les intervencions dutes a terme com les previstes.
 - El 10 de setembre de 2019 es va rebre l'informe de l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona en què es donava resposta a la demanda de la síndica de greuges.
- El 14 d'octubre de 2019 l'assessora, a partir de la documentació oficial aportada per la persona interessada, la informació facilitada per l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona i l'anàlisi dels fets, va emetre un informe proposta amb les consideracions següents.

CONSIDERACIONS

Descripció de la queixa

La ciutadana exposa que té dos fills bessons nascuts el mes de juny de l'any 2018. En els terminis establerts, va fer la sol·licitud per inscriure'ls a l'Escola Bressol Municipal més propera al domicili familiar. Finalitzat el procés d'assignació de places, no ha tingut opció a l'escola bressol seleccionada ni a cap de les del Districte de Sant Martí, zona on resideix la família.

La senyora s'ha dirigit a diferents organismes i càrrecs municipals per explicar la seva situació i reclamar la concessió de dues places a l'EBM demanada. Algunes de les respostes que ha rebut fan referència a la normativa que regula el procés de preinscripció i matrícula de les escoles bressol i llars d'infants públiques de Barcelona: la Resolució EDU/452/2019, de 21 d'abril, i la Resolució del Consorci d'Educació de Barcelona, publicada al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* (DOGC), en data 23 d'abril de 2019.

La promotora de la queixa considera que les famílies amb fills de part múltiple pateixen un greuge en l'accés a les escoles bressol municipals, perquè no es té en compte com a criteri amb barem específic el fet d'haver d'escolaritzar dos fills o més alhora en lloc d'un de sol.

Posició municipal

La Gerència de l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona inicia el seu informe referint-se a les dues resolucions que regulen la normativa vigent en matèria de preinscripció i matrícula a les escoles bressol municipals.

Aquestes normes, entre altres aspectes procedimentals, indiquen els requisits per optar a una plaça escolar, els criteris per al barem i la documentació justificativa que cal lliurar. Les sol·licituds es presenten per a cada infant i el barem es realitza per a cada sol·licitud. Respecte als punts per a germans bessons no hi ha hagut cap modificació normativa per al curs 2019-2020.

La Resolució EDU/452/2019, de 21 d'abril, no estableix cap criteri de prioritat ni complementari amb puntuació addicional per als germans bessons que presentin sol·licitud per al mateix nivell. Sí que estableix, a l'annex 1 apartat 7, que "els germans que sol·liciten ser admesos en un mateix centre i a un mateix nivell i així ho fan constar a la sol·licitud, els números de desempat que se'ls assignen, són correlatius".

La Resolució del Consorci d'Educació de Barcelona, publicada al DOGC, de data 23 d'abril de 2019, estableix que els germans nascuts el mateix any i que facin la preinscripció al mateix centre, hauran de marcar la casella corresponent en el full d'inscripció, i un cop realitzat el sorteig per desfer situacions de desempat, en el cas que un dels germans obtingui plaça, automàticament s'assignarà plaça a la resta.

Per tant, a nivell normatiu, no hi ha cap altra especificitat per als germans que presenten sol·licitud per al mateix nivell.

Normativa aplicable

L'article 103 de la Constitució espanyola estableix que l'Administració pública serveix amb objectivitat els interessos generals i actua d'acord amb els principis d'eficàcia, jerarquia, descentralització, desconcentració i coordinació, amb submissió plena a la llei i al dret.

L'article 40.2 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya diu que els poders públics han de promoure les mesures econòmiques i normatives de suport a les famílies dirigides a garantir la conciliació de la vida laboral i familiar i a tenir descendència.

L'article 48.1 de la Llei 14/2010, dels drets i deures de la infància i l'adolescència, determina que els menors tenen el dret i l'obligació de rebre els ensenyaments obligatoris, i el dret de rebre els ensenyaments no obligatoris. Al punt 2 del mateix article diu que les administracions públiques han de crear serveis educatius adreçats als infants de 0 a 3 anys i a llurs famílies, i han de donar-hi suport.

L'article 13.3 de la Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona estableix que l'Ajuntament de Barcelona ha de posar a l'abast de les famílies els instruments i recursos necessaris perquè desenvolupin el paper d'unitat bàsica de la societat i nucli socialitzador i protector dels menors, amb especial atenció a les situacions familiar específiques, com ara les famílies nombroses.

L'article 15. 2 de la Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona diu que tots els veïns i les veïnes de Barcelona tenen dret a l'educació dels seus fills i filles a les escoles bressol.

Resolució EDU/452/2019, de 21 de febrer, per la qual s'aproven les normes de preinscripció i matrícula d'alumnes als centres del Servei d'Educació de Catalunya i altres centres educatius, en els diversos ensenyaments sostinguts amb fons públics, per al curs 2019-2020.

Resolució EDU/637/2019, de 12 de març, per la qual es modifica la Resolució EDU/452/2019, de 21 de febrer, per la qual s'aproven les normes de preinscripció i matrícula d'alumnes als centres del Servei d'Educació de Catalunya i altres centres educatius, en els diversos ensenyaments sostinguts amb fons públics, per al curs 2019-2020.

Resolució sobre la preinscripció i matrícula de l'alumnat de les escoles bressol i llars d'infants de titularitat pública de la ciutat de Barcelona per al curs 2019-2020, publicada al DOGC, de data 23 d'abril de 2019.

Valoració i conclusions

Els naixements múltiples suposen, per a les famílies en les quals es produeixen, un considerable esforç a molts nivells, especialment econòmic i de conciliació de la vida familiar i laboral. Malgrat que en la primera dècada dels anys 2000 aquest tipus de naixements havia anat creixent fins a arribar a representar el 4,4 % del total de criatures nascudes vives, en la dècada actual s'ha estancat en una mitjana d'un 2,2 %, una proporció que per ser menor no deixa de ser significativa.

L'Idescat proporciona anualment a l'Agència de Salut Pública de Barcelona la informació sobre els naixements de residents a Barcelona i, per tant, el Consorci d'Educació de Barcelona pot disposar d'aquesta informació de forma actualitzada.

Com recull el marc normatiu existent, l'Administració pública ha de protegir la família i promoure les mesures que afavoreixin la conciliació de la vida familiar. La condició de parts múltiples ha estat recollida i reconeguda amb anterioritat per diferents administracions, com la Seguretat Social i el Departament de Benestar i Família de la Generalitat de Catalunya, a través de prestacions econòmiques per part o adopció simultània de dos fills o més, amb l'objectiu de compensar, en part, l'augment de despeses que es produeix en les famílies davant aquesta circumstància (2013-2015).

Els criteris generals de prioritat en l'admissió de l'alumnat en centres sufragats amb fons públics recull explícitament la condició de família monoparental o de família nombrosa (a partir de tres fills) però no contempla la condició de germans bessons. Segons la normativa al respecte, el Consorci d'Educació de Barcelona disposa de la capacitat de desenvolupar una normativa específica per a aquests processos. En aquest sentit, doncs, té potestat per incorporar la condició de germans bessons com a criteri a valorar i, per tant, a puntuar en els processos d'assignació de plaça a les escoles bressol municipals. En el aquest grup concret de germans, també caldria incloure's els que sense néixer en el mateix part, els seus naixements es troben dins d'un període de 12 mesos. Són infants que provenen d'embarassos diferents però l'impacte que tenen a les seves famílies són similars als que suposen els parts bessons.

El marc legislatiu atorga una especial rellevància a la protecció de la família i de l'infant, i estableix que l'Administració ha de remoure els obstacles que impedeixen assolir plenament els drets, i adoptar els recursos necessaris a aquests efectes. Així mateix, la Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona diu que l'Ajuntament de Barcelona ha de prestar una especial atenció a les famílies amb

situacions específiques i remarca el compromís de la ciutat amb la conciliació de la vida laboral i familiar. Aquesta conciliació, en les etapes primerenques de vida dels infants, passa per moltes famílies, necessàriament, per la possibilitat de poder comptar amb una plaça a les escoles bressol municipals per a ambdós o més fills nascuts alhora.

L'Institut Municipal d'Educació de Barcelona, ens que gestiona les EBM, informa que es compleix amb la normativa vigent en matèria d'accés a les escoles bressol municipals. Efectivament, en cap dels preceptes reguladors es fa esment a un tracte diferenciat en les inscripcions d'infants nascuts de part múltiple, excepte el de garantir que l'assignació dels números de desempat seran correlatius. Aquesta decisió va ser presa coincidint amb la queixa que va presentar una família a aquesta Sindicatura l'any 2014 perquè a un dels seus fills bessons se li havia assignat una plaça i a l'altre no.

D'aleshores ençà no es té coneixement que s'hagi promogut cap iniciativa ni municipal ni del Departament d'Educació que replantegi el tractament dels fills de part múltiple en els barems d'assignació de punts, tal com es fa amb les famílies monoparentals o nombroses.

L'article 48.1 de la Llei 14/2010, dels drets i deures de la infància i l'adolescència, determina que els menors tenen el dret i l'obligació de rebre els ensenyaments obligatoris, i el dret de rebre els ensenyaments no obligatoris. Al punt 2 del mateix article diu que les administracions públiques han de crear serveis educatius adreçats als infants de 0 a 3 anys i a llurs famílies, i han de donar-hi suport.

El mateix Ajuntament de Barcelona reconeix que en l'actual curs 2019-2020, les 101 escoles bressol municipals han començat el curs amb 8.409 infants d'edats d'entre els 4 mesos i els 3 anys. L'oferta de places cobreix el 56,1 % de les sol·licituds, cosa que suposa el 21,1 % del total de dels infants de 0 a 3 anys. Aquestes xifres són realment preocupants perquè només s'està donant resposta a poc més de la meitat de les demandes rebudes.

Cal tenir en compte també que la Constitució ja estableix que els poders públics han d'assegurar protecció a les famílies i que la Llei 14/2010, dels drets i deures de la infància i l'adolescència, assenyala que l'Administració pública ha de promoure serveis educatius que afavoreixin la reorganització dels temps personal, familiar i laboral dels progenitors. L'Ajuntament de Barcelona, a través de la Carta de Ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona es compromet a posar a l'abast de les famílies els instruments i recursos necessaris perquè desenvolupin el paper socialitzador i protector dels menors, amb especial atenció a les situacions familiars específiques.

En anteriors resolucions es recomanava al Consorci d'Educació de Barcelona, en el marc de les seves competències i possibilitats, que fes els esforços necessaris per universalitzar l'accés a les escoles bressol municipals per a tots els infants d'aquesta franja d'edat i, mentre això no fos possible, estudiés si els germans bessons mereixen un reconeixement en els barems actuals de punts. Concretament a la qüestió que ens ocupa, la resposta rebuda per part d'aquesta institució fou que s'estava treballant per incorporar als criteris d'accés a les Escoles Bressol la condició de germans bessons (o nascuts de part múltiple) de forma que les respostes fossin coherents en els diferents casos i situacions. Aquesta resposta es va rebre el mes de desembre de l'any 2014 i des d'aleshores, fa cinc anys que el Consorci segueix sense incorporar criteris que afavoreixin aquests grups de germans.

Aquesta Sindicatura té com a missió valorar si s'ha produït un greuge i, considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, malgrat que s'ha donat compliment a les resolucions que regulaven la sol·licitud de preinscripció i matrícula per a les escoles bressol i llars d'infants per al curs 2019-2020, l'Administració local té potestat per revisar quines situacions familiar inclou en els criteris complementaris dels barems que aplica, on actualment reconeix les famílies nombroses i les monoparentals.

I, per tant, emeto la següent

DECISIÓ

- Recomanar novament al Consorci d'Educació de Barcelona que valori incorporar als criteris complementaris d'accés a les escoles bressol municipals la condició de germans bessons (o nascuts d'un part múltiple) així com també els germans nascuts dins d'un període de 12 mesos.

Aquesta decisió es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i del seu contingut s'informarà la persona interessada.

Barcelona, 20 de novembre de 2019